

Suriye Aynasında Noam Chomsky

Garbis ALTINOĞLU

8 Ekim 2018

4 Ekim'de artıgerçek gazetesi, ABD'ndeki bağımsız medya kuruluşlarından The Intercept'in 26 Eylül 2018'de ünlü dilbilimci, düşünür, tarihçi ve solcu siyasal aktivist Noam Chomsky ile yaptığı söyleşinin bir bölümünün Türkçe çevirisini sundu. Bu haber aynen şöyleydi:

Chomsky: ABD Kürtleri korumak için Suriye'de kalmalı

Noam Chomsky: Mevcut durumda Esad savaşı büyük ölçüde kazandı.

ABD'li dil bilimeci ve düşünür Noam Chomsky, Kürtleri korumak için ABD'nin Suriye'de kalması gerektiğini söyledi. Chomsky, ABD'nin Suriye'de varlık göstermesinin Suriyeli Kürtlere yönelik bir saldırıya karşı caydırıcı olacağı görüşünü paylaştı. Chomsky, Bence, ABD'nin Kürt bölgelerine karşı bir saldırıyı caydıracak bir varlık sürdürmesi mantıklı. Kürtler, Suriye'de birçok düzgün unsurla işleyen bir toplumu sürdürmekte başarılı olan tek bölgeye sahip. Ve acı düşmanları Türkler veya katil Esad rejimi tarafından bir saldırıya uğramalarını engellemek için gereken her şeyin yapılması gerektiğini düşünüyorum dedi.

ESAD KAZANIYOR'

İnternet sitesi The Intercept ile söyleşisinde, Chomsky'ye Suriye'deki son duruma ilişkin görüşleri soruldu. Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın ülkede yaşananların büyük kısmından sorumlu olduğunu ve bu durumun meşrulaştırılamayacağını söyleyen Chomsky, Suriye muhalefetine de ilk aşamalarda demokratik, laik ve saygın konumundan uzaklaşarak cihatçı unsurlar tarafından ele geçirildiğine dikkat çekti.

DÜZGÜN İŞLEYEN BİR BÖLGE KURDULAR'

Mevcut durumda Esad savaşı büyük ölçüde kazandı diyen Chomsky, sözü Kürtlere getirerek şöyle devam etti: Diğer mühim mesele, Kürt bölgelerinin Rojava'nın statüsü. Bence, ABD'nin Kürt bölgelerine karşı bir saldırıyı caydıracak bir varlık sürdürmesi mantıklı. Onlar [Kürtler], Suriye'de birçok düzgün unsurla işleyen bir toplumu sürdürmekte başarılı olan tek bölgeye sahip. Ve acı düşmanları Türkler veya katil Esad rejimi tarafından bir saldırıya uğramalarını engellemek için gereken her şeyin yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Chomsky söyleşinin devamında, Amerikan yönetimi gibi büyük güçleri insani ilkelerin yönlendirmediğini söylese de Bu durum, ABD'nin kısmen küçük bir varlık göstererek Suriye'deki Kürtlere karşı saldırıları engelleyebileceği gerçeğini değiştirmiyor. Böyle bir saldırı, Suriye'nin düzgün bir şekilde işleyen tek bölgesini yok edebilir dedi.

*

artıgerçek Chomsky'nin Suriye'deki durum ve Kürt halkının konumu hakkında söylediklerinin hepsini aktarmamış. (Tabii bunun, yer darlığı gibi makul nedenleri olabilir.) Bu yüzden Chomsky'nin yaklaşımının daha iyi anlaşılabilmesi için ben, The Intercept sorumlusu Jeremy Seahill'in Chomsky ile yaptığı söyleşinin daha geniş bir bölümünü Türkçeye çevirdim. Chomsky, anti-emperyalist ve savaş karşıtı Seahill'in, Beşar Esad'ı savaş suçlusu ve kitle katili olarak nitelemek suretiyle sorduğu soruya yanıt verirken şunları söylüyor:

Noam Chomsky: Sizin de belirttiğiniz gibi, ilk akılda tutulması gereken husus Esad'ın korkunç bir savaş suçlusu olması. Devasa boyutlara ulaşan vahşetin büyük kısmının sorumluluğu ona ait. Esad'ı aklamak olanaksızdır. İster beğenin, isterse beğenmeyin halihazırda Esad savaşı kazanmış gibidir. İlk başta demokratik, laik ve oldukça saygın bir muhalefet vardı fakat onlar dışardan, Suudi Arabistan, Katar, ABD ve diğerlerinin desteklediği cihatçı örgelerin akını altında büyük bir hızla boğuldular. Cihatçıların kovuldukları ya da kaçtıkları İdlib ilinde bir hümaniter felaketin eli kulağında. Oraya bir Suriye-Rusya saldırısı olursa bu, topyekun bir hümaniter felakete yol açabilir. Diğer çok önemli bir sorun Kürt bölgelerinin, Rojava'nın statüsü. Bence, Kürt bölgelerine yapılabilecek bir saldırıyı caydırmak için ABD'nin orada kuvvet bulundurması akla uygun. Onlar (yani Kürtler- G. A.), bir dizi olumlu öğeyle birlikte Suriye'nin, iyi işleyen bir toplumu yaşatmayı başaran bir bölümünü ellerinde tutuyorlar. Onların, amansız düşmanları olan Türklerin ya da cani Esad rejiminin saldırılarına hedef olabileceği göz önüne alındığında, bence bunu önlemek için herşey yapılmalıdır

Tıpkı diğer büyük devletler gibi ABD de hümaniter amaçlar gütmemektedir. O, güç hesaplarının belirlediği amaçlar güder ve bu da onun Kürtlere karşı değişik zamanlarda değişik konumlar almasına yol açar.

Dolayısıyla ABD, örneğin 1970'lerde bir dönem Saddam Hüseyin'e karşı Kürtleri desteklemişti. Kısa bir süre sonra ise, yaptığı bir anlaşmayla Kürtleri Saddam Hüseyin'e kurban etti. Henry Kissinger, dış politikanın misyonerlik etkinliğiyle karıştırılmaması gerektiği yolundaki ünlü yorumunu bunun üzerine yapmıştı.

Özellikle 1990'larda (ABD Devlet Başkanı Bill- G. A.) Clinton'ın, Türkiye'nin Güneydoğu'daki Kürt nüfusuna karşı kitlesel, canice, yıkıcı, hatta çok yıkıcı saldırılarını gerçekleştirmesi için silah akıttığı tümüyle doğru. Ancak bu, ABD'nin şimdi, nisbeten küçük bir kuvvet bulundurmak suretiyle Suriye Kürtlere karşı, bu ülkenin şu anda iyi bir biçimde işleyen bir bölümünü yıkacak saldırıları caydırabileceği gerçeğini değiştirmez. Yolgösterici ilkeleri hümaniter kaygılar olmayan bir büyük devletten hümaniter anlamda tutarlılık bekleyemeyiz.

*

Chomsky'nin bu söylediklerinde ciddi, hatta yer yer çok ciddi hatalar var.

Bunları sırasıyla ele alalım:

1) Chomsky Suriye'de hükümete ve halka karşı savaşan gruplar için cihatçı ya da asi gibi terimler kullanmakla yetiniyor. Gerek burada ve gerekse başka yerlerde Başkan Beşar Esad için, savaş suçlusu ve kitle katili gibi terimleri cömertçe kullanmaktan kaçınmayan yazarın eli nedense, IŞİD, Heyet Tahrir el-Şam gibi eli kanlı ve barbar örgütleri terörist olarak nitelemeye varmamış. Onun, Devasa boyutlara ulaşan vahşetin büyük kısmının sorumluluğunun Beşar Esad'a ve Suriye hükümetine ait olduğunu söylemesi de bu hatalı yaklaşımın ürünü. (1) Gelinek noktada bu örgütlere karşı göstermelik de olsa tutum alan ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin bile bu ve benzer örgütleri terörist olarak nitelemek ve hatta onlara karşı yer yer eyleme geçmek zorunda kaldıkları göz önüne alındığında Chomsky'nin bu yaklaşımı -iyimser bir anlatımla- hayli ilginç.

2) Chomsky ve Seahill burada, isyanın kısmi bir kitle desteğine sahip olmasından hareketle Suriye'de yaşananları savaş ya da iç savaş olarak nitelemekte ve ABD, Britanya, Fransa, Türkiye, Suudi Arabistan, Katar, Ürdün gibi devletlerin, cihatçı terörist gruplara sunduğu çok yönlü ve kapsamlı desteği ve bu devletlerle İslami terörist gruplar arasındaki ilişkiyi neredeyse görmezden gelmektedirler. Hatta Chomsky Suriye'de olanı, iki gerici kamp arasındaki bir çatışma olarak görme eğilimindedir. Oysa veriler Mart 2011'de

başlayan hükümet karşıtı gösterilerin çok kısa bir sürede yukarda adıgeçen ülkelerin kışkırttığı, beslediği ve silahlandığı gruplarla Suriye güvenlik kuvvetleri arasında bir çatışmaya dönüştüğünü ve daha çok bir emperyalist dış müdahale olarak adlandırılabilceğini gösteriyor. Başka yerlerde de göstermiş olduğum ve bazı ABD yetkililerinin de itiraf ettikleri gibi Suriye'yi hedef alan bu kaos planı ABD'nin, 11 Eylül 2001 İkiz Kuleler provokasyonundan sonra başlattığı saldırı zincirinin (Afganistan-Irak-Libya-Suriye) -şimdilik- son halkasından başka bir şey değil. (2)

3) Chomsky'nin, Beşar Esad ve Suriye hükümeti hakkındaki değerdendirmesi de önemli ölçüde subjektivizmle sakatlanmıştır. Evet, Başkan Esad ve başında onun bulunduğı Suriye rejimi ya da hükümeti devrimci ya da demokrat bir nitelik taşıyor. Evet, ulusal burjuva nitelikli Suriye devleti, esas olarak Suriye işçi sınıfının ve diğer yoksul emekçilerinin değil, bu sınıf ve katmanları ezen ve sömüren Suriye burjuvazisinin temsilcisi. Ancak bu gerçeklikten hareketle Suriye'nin emperyalist-Siyonist-cihadist saldırıya karşı bir haklı savaş, bir savunma savaşı verdiğini unutmak ve Şam'ı, yaşanan trajedinin esas sorumlusu gibi göstermek ve savaş suçlusu, kitle katili gibi terimlerle nitelerek haksızlık olacaktır. Chomsky'nin bu terimleri, en vahşi ve korkunç eylemlere imza atan İslami terörist gruplar için kullanmamış olması da kabul edilemez. Bu soruna objektif bir biçimde yaklaşan her siyasal gözlemci, görece laik bir nitelik taşıyan Suriye rejimi ya da hükümetinin, ülke halkının büyük çoğunluğunun desteğine sahip olduğunu da teslim edecektir. Suriye'nin şimdiye kadar yıkılmamış ve ülkenin parçalanmamış olmasının temelinde de Rusya, İran ve Hizbullah'ın çok önemli desteğinden ziyade işte bu faktör yatmaktadır.

4) Chomsky'nin, Rusya ile Suriye kuvvetlerinin, İdlib'deki ağır silahlarla donanmış cihatçı teröristlere karşı er geç girişeceğı askeri operasyona, hümaniter felakete yol açacağı gerekçesiyle karşı çıkması ve bu sorunun diplomatik yoldan çözümünü önermesi de esas olarak doğru değil. Değil çünkü, eldeki bilgiler İdlib'de bulunan azılı teröristlerin bir bölümü teslim olmayı kabul etse de, onların önemli bir bölümünün ya sonuna kadar savaşmayı ya da Türkiye'ye kaçmayı seçeceğı anlaşılıyor. Askeri teknolojinin gelişimine paralel olarak özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan itibaren cephe ile cephe gerisi arasındaki ayrımın hızla silikleştiğı dikkate alındığında Suriye ordusunun ve ona destek veren milis gruplarının yaptıkları operasyonlarda yer yer sivillerin de zarar gördüğü ve İdlib operasyonunun da önemli sivil kayıplarına yol açacağı söylenebilir. Ne var ki çağımızda bir dizi haklı savaşta sivillerin zarar görmesinin ancak bir ölçüde önlenemediğı de bir gerçek. Dolayısıyla sivil

kayıpların olacağı gerekçesiyle İdlib'te yığılmış olan teröristlerin rahat bırakılması gerektiği savunulamaz.

5) Gelelim Chomsky'nin Suriye Kürtlerinin kazanmış oldukları mevzileri korumak için ABD'nin bu ülkede uzun bir süre asker bulundurmasını gerekli görmesine. Suriye Kürtlerinin, kazanmış oldukları mevzileri korumaları ve bu amaçla çeşitli taktiksel bağlaşımlara girmelerinin, belli koşullar altında meşru görülebileceği söylenebilir. Ancak ABD'nden söz ederken haklı olarak, Yolgösterici ilkeleri hümaniter kaygılar olmayan bir büyük devletten hümaniter anlamda tutarlılık bekleyemeyiz diyen ve bu süper devletin geçmişte Kürt halkına yaptığı ihanetlerden örnekler sunan yazarın ABD'nin yarın öbür gün Türkiye, Irak ve hatta Suriye ve İran gibi bölge devletlerinin biriyle ya da birkaçıyla anlaşarak, once siyasal ve askeri yatırım yaptıkları Suriye Kürtlerini satmaları olasılığına hiç değinmemiş olması ciddi bir eksiklik. Hele ABD'nin 25 Eylül 2017 referandumu ve sonrasında Mesut Barzani'yi merkezi hükümetin karşı hamleleri karşısında yapayalnız bırakmış olması tazeliğini koruyorken. Dahası Chomsky çok haklı olarak onyıllardır yerden yere vurduğu ve emperyalist, militarist ve faşist uygulamalarını sergilediği ABD'nin nasıl olup da Suriye Kürdistanı'nda kazanılan mevzilerin korunmasından ve/ ya da demokratik bir dönüşümden yana olabileceğini açıklamamış. Şu açık: Ortadoğu'daki en gerici, en barbar ve en kan dökücü devletler, örgütler ve güçlerle bağlaşma içinde olmuş ve olacak olan ABD'nin, Suriye Kürdistanı'nda demokrasiden yana olması beklenemez.

6) Chomsky'nin göz ardı ettiği bir başka önemli husus da şu: ABD'nin Suriye topraklarında bir askeri varlık bulundurmasını savunmak ne devrimci hukuk ile bağdaşır ve ne de varolan uluslararası burjuva hukuku ve BM Şartı ile. Burada yazarın bir kez daha burjuva demokratik ilkeleri çiğnediğini ve ABD'nin keyfi, saldırgan, yayılmacı tutumuna, Kürtleri koruma gerekçesiyle onay verdiğini görüyoruz. Bu yaklaşımın doğru ve meşru sayılması ne anlama gelir? Aynı ABD'nin ya da diğer emperyalist devletlerin Afrika, Asya ve Latin Amerika'nın ulusal, dinsel/ mezhepsel grupların baskı altında olduğu diğer ülkelere de müdahale etmelerinin ve oralara da bu grupları koruma gerekçesiyle asker yollamalarının doğru ve meşru sayılabilmesi anlamına. Bunun, sömürgeci ve emperyalist devletlerin, en azından 19. yüzyıldan bu yana geri halkları boyunduruk altına alma ve onların ülkelerini işgal etmek için kullandıkları ve artık iyice bayatlamış sayılması gereken bir gerekçe olduğu ortadadır.

7) Sorunun bir başka yanı da şu: Bu terörist süper devletin Afganistan'da, Irak'ta, Suriye'de vb. asker bulundurmasının görünürdeki gerekçesi teröre ve

terör örgütlerine karşı savaşım. Ancak inandırıcılıktan yoksun olan bu gerekçenin ikiyüzlü bir nitelik taşıdığını sadece Chomsky değil, sokaktaki sıradan insan da biliyor. Dünyanın 70 ülkesinde 800 kadar askeri üssü bulunan, 2017 yılı itibarıyla 610 milyar dolar olan askeri harcamaları, kendisinden sonra gelen 6 ülkeninkinin (Çin, Rusya, Suudi Arabistan, Hindistan, Fransa, Britanya, Japonya) toplamını aşan, ekonomik ve siyasal gerilemesini durdurmak için özellikle 2001'den bu yana başlattığı savaşlarla Afganistan'dan Fas'a kadar uzanan geniş bir jeografide milyonlarca insanın ölümüne ve bir dizi ülkenin yıkımına yol açan ve özellikle de bu bölgede bir dizi İslami terör örgütünü doğrudan ya da dolaylı bir biçimde destekleyen vb. bir devletin Suriye topraklarında -hangi gerekçeyle olursa olsun- askeri varlık bulundurması savunulamaz. Dahası ABD'nin Suriye'de askeri varlık bulundurmasının savaş ve yıkımı, Washington'un 1979'dan bu yana hedef tahtasına oturtmuş olduğu İran'ı da içine alacak biçimde genişletmeyi amaçladığı da ortada. (3) Chomsky' nin The Intercept'e verdiği mülakatta bu olasılığa hiç değinmemiş olması da önemli bir eksiklik. Oysa, İsrail'in de isteği uyarınca İran'a doğru genişletilmesi doğrultusunda tehlikeli adımların atılması halinde silahlı çatışmanın Türkiye, Irak, Suudi Arabistan, Britanya, Fransa, Rusya gibi başka devletlerin de katılabileceği büyük-ölçekli bir savaşa dönüşme riskinin artacağı apaçıktır.

*

Peki bu saydığım eleştiriler, özellikle 1960'lardan bu yana, ABD'nin öteden beri saldırganlık ve yayılmacılıkla nitelenen dış politikasını hem eylemleri ve hem de yazıları, konuşmaları, kitapları vb. ile sistemli bir biçimde eleştirmiş, sergilemiş ve suçlamış olan bu saygın kişinin artık barutunu tükettiği ve düzeniçi bir figür haline gelmekte olduğu anlamına mı gelir? Bence, 90 yıllık ömrü boyunca çeşitli konularda 100'den fazla kitap yazmış ve ABD kurulu düzeninin temsilcileri tarafından sistemli bir biçimde dışlanmış ve hedef haline getirilmiş olan Chomsky için, -en azından şimdilik- böylesi bir saptama yapılamaz. Özellikle gençlik döneminde anarko-sendikalizmden etkilenmiş olan ve tüm yaşamı boyunca ezilen halklardan yana tutum almış olan Chomsky'nin ideolojik ve siyasal konumu/ evrimi apayrı bir tartışmanın konusu olmayı hak ediyor. Ancak şu kadarını söyleyebilirim: Bu Marksist-olmayan radikal devrimci demokrat, hata ve tutarsızlıklarına rağmen ezilen halklara aittir ve hepimiz onun, ömrünün sonuna kadar da böyle kalmasını ve hatta daha tutarlı bir demokrat haline gelmesini ummalı ve dilemeliyiz.

(1) Merkezi Londra'da olan SOHR (=Suriye İnsan Hakları Gözlemevi) adlı

hükümet-karşıtı kuruluşun verdiği rakamlara göre Suriye’de 2001 ile Eylül 2018 yılları arasında ölenlerin toplam sayısı 360,828’i buluyordu. Ancak bu rakam, ölümleri belgelenemeyen 145,000 kişiyi kapsamına almıyordu. (Bu ikinci rakamın da eklenmesi halinde toplam ölü sayısı 505,828’i buluyor.) Gene bu kuruluşa göre, ölümleri belgelenen kişilerin 122,155’i hükümet yanlısı örgütlere, 127,751’i hükümet karşıtı örgütlere bağlı iken sivil ölümlerin sayısı 106,755’i buluyordu. Demek oluyor ki Chomsky’nin Başkan Esad için, Devasa boyutlara ulaşan vahşetin büyük kısmının sorumluluğu ona ait biçimindeki sözleri gerçeği yansıtmamakta ve subjektif bir nitelik taşımaktadır.

(2) Emekli orgeneral ve NATO eski komutanı Wesley Clark Mart 2007’de, Amy Goodman’a verdiği mülkatta aynen şunları söylüyordu:

11 Eylül (2001)’den 10 gün kadar sonra Savunma Bakanı Rumsfeld’i ve Savunma Bakan Yardımcısı Wolfowitz’i görmek için Pentagon’a gitmiştim. Eskiden genelkurmayda benimle birlikte çalışmış olan bazı kişilere merhaba demek için alt kata indiğimde generallerden biri beni odasına çağırdı. Efendim, içeri gelip benimle bir saniye konuşmanız gerekiyor’ dedi. Ben, Ama, sen çok meşgulsun’ dedim. Hayır, hayır, meşgul değilim’ dedi. Daha sonra o, Irak’a savaş açmaya karar verdik’ dedi. Bu, ya 20 Eylül’deydi ya da ona yakın bir günde. Irak’la savaşacak mıyız? Peki neden?’ dedim. O, Ben de bilmiyorum’ diye yanıt verdi. Sonra, Yapacak başka bir şey bulamadıklarını tahmin ediyorum’ dedi. Bunun üzerine ben, Peki, Saddam’la El Kaide arasında bir bağlantı olduğunu gösteren bazı yeni veriler mi buldular?’ dedim. O, hayır, hayır’ dedi. O konuda yeni bir şey yok. Onlar Irak’a savaş açmaya karar verdiler, o kadar’ dedi. Ve, Sanırım bu daha çok teröristler konusunda ne yapacağımızı bilmememiz ve iyi bir ordumuz olduğu ve istediğimiz hükümeti devirebileceğimiz gibi bir şey’ dedi.

Sonuçta birkaç hafta sonra yeniden onu görmeye gittim o sırada artık Afganistan bombardımanı başlamıştı. Hl Irak’la savaşmayı düşünüyor muyuz?’ diye sordum. General, Ooo, durum daha da kötü’ dedi. Masasının üzerine eğildi. Bir kğıt aldı. Ve, Bunu daha bugün üst kattakilerden yani Savunma Bakanlığı bürosundan- aldım’ dedi. Ve arkasından, Bu, beş yıl içinde nasıl yedi ülkeyi halledeceğimizi betimleyen andıç Irak’la başlayacak, sonra Suriye, Lübnan, Libya, Somali ve Sudan’la devam edecek, en son İran’la işi bitireceğiz’ dedi.

(3) Oysa Chomsky ABD’nin İran’ı hedef alan saldırgan politikasını, 24 Ağustos 2018’de Truthout.org sitesinden Saul Isaacson’a verdiği mülakatta şu sözlerle mahkum etmişti:

İran nefreti, modern Amerikan kültürünün çok köklü bir ögesidir. Bunu

ortadan kaldırmak çok zor olacak

Ortadoğu'da baskının en yoğun olduğu ülkeler bizim desteklediklerimiz. Suudi Arabistan'la kıyaslandığında İran adeta Norveç gibi duruyor

İran 1979'da (İslam devrimiyle- G. A.) bağımsızlık doğrultusunda adım attı.

Daha da beteri İranlılar, ülkeyi yönetmekte olan ABD dayatmalı tiranı ve ABD'nin çıkarlarını alayağı ettiler. Amerikalılar bunu unutmayacaklardı.

Aslında ABD İran devriminin hemen ardından Irak'ın, büyük bir yıkıma yol açacak olan İran'ı işgalini desteklemeye başladı.

Author Details

Garbis ALTINOĞLU

maryamohannes@yahoo.fr

Bunu paylaş:Facebook'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Twitter üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Linkedln üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pinterest'te paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)WhatsApp'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Daha fazlaArkadaşınızla e-posta üzerinden paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Skype'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Telegram'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Reddit üzerinde paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Pocket'ta paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)Tumblr'da paylaşmak için tıklayın (Yeni pencerede açılır)